

seria
BEZDROŻA
CLASSIC

Bezdroża

Chorwacja

W kraju lawendy i wina

ERGO
HESTIA[®]

Ubezpieczenie
w podróży

10 ZASAD

ODPOWIEDZIALNEGO PODRÓŻOWANIA

PODRÓŻUJ ODPOWIEDZIALNIE – DBAJ O ŚRODOWISKO
I DZIEDZICTWO KULTUROWE KRAJÓW I REGIONÓW, KTÓRE ZWIEDZASZ

1

Zaplanuj swoją podróż
i przygotuj się do niej.

2

Naucz się choćby kilku słów i zwrotów
w języku kraju czy regionu, który odwiedzasz.

3

Kupuj lokalne
produkty i pamiątki.

4

Korzystaj z usług miejscowych
ludzi, tak by jak najwięcej
Twoich wydatków wspierało
lokalną gospodarkę.

5

Kosztuj miejscowej kuchni,
kupuj sezonowe produkty
spożywcze na targach
i jarmarkach.

6

Szanuj mieszkańców, ich kulturę
i tradycję, staraj się nie zwracać
na siebie uwagi strojem
i zachowaniem zupełnie
odmiennym od miejscowych
zwyczajów, proś o zgodę, gdy
chcesz zrobić komuś zdjęcie.

7

Nie zostawiaj po sobie śmieci,
szczególnie w miejscach cennych
przyrodniczo i parkach narodowych.

8

Dbaj o dziedzictwo kulturowe, nie zostawiaj po
sobie śladu, zwiedzając obiekty zabytkowe
i stanowiska archeologiczne.

9

Korzystaj z ekologicznych
środków transportu
i komunikacji publicznej.

10

Podróżuj aktywnie i poznawczo!

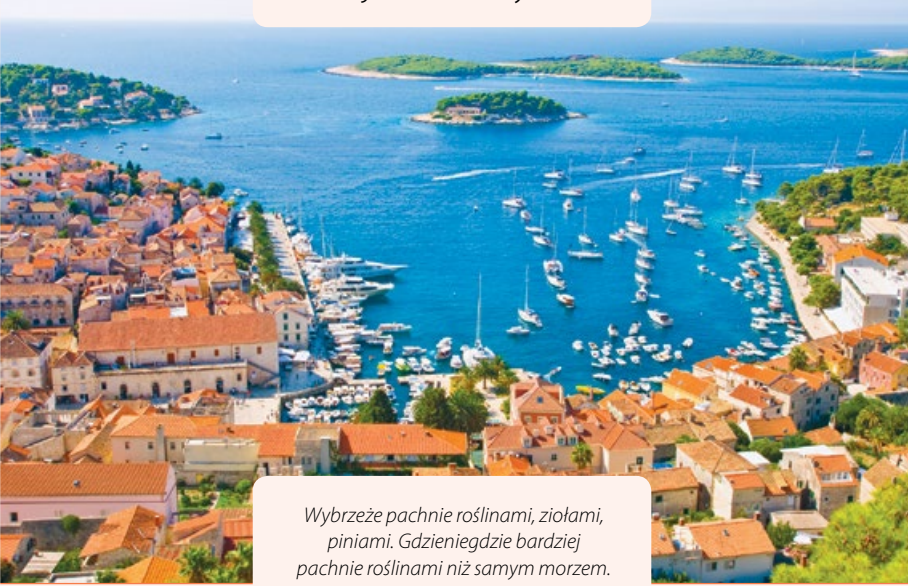
- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
- Nasza społeczność

Zuzanna Brusić
Salomea Pamuła

Chorwacja

W kraju lawendy i wina

*Wybrzeże pachnie roślinami, ziołami,
piniami. Gdziekolwiek bardziej
pachnie roślinami niż samym morzem.
Połączenie tych zapachów
bywa różne w różnych miejscach (...).*

Predrag Matvejević
Brewiarz śródziemnomorski
(tłum. Danuta Cirlić-Straszyńska)

Kup książkę

Poleć książkę

Niezbędnik turysty

zawsze pod ręką

Godło Chorwacji

Flaga Chorwacji

Placówki dyplomatyczne

Ambasada Chorwacji w Polsce,

ul. Krasińskiego 25, Warszawa;

☎ +48 22 8442393, 8443994,

🌐 <http://pl.mvpep.hr/pl>

Ambasada Rzeczypospolitej

Polskiej w Chorwacji,

ul. Krležin Gvozđ 3, Zagrzeb;

☎ +385 1 4899444, 🌐 www.zagrzeb.msz.gov.pl

Konsulat Honorowy

Rzeczypospolitej Polskiej

w Chorwacji, ul. Maršala Tita 138

(hotel Mozart), Opatija; ☎ +385

51 718260, 91 1969121

Strefa czasowa

Chorwacja leży w tej samej

strefie czasowej co Polska:

UTC +1 (zimą), UTC +2 (latem)

Numery kierunkowe

Do Polski: ☎ 0048 (+48)

Do Chorwacji: ☎ 00385 (+385)

Ważne telefony

ogólny numer alarmowy ☎ 112

policja ☎ 192

pogotowie ☎ 194

straż pożarna ☎ 193

Przydatne języki

Język urzędowy: chorwacki

Najpopularniejsze języki obce:

angielski, niemiecki, włoski

Klimat

➤ na wybrzeżu: podzwrotnikowy śródziemnomorski

➤ w głębi kraju: umiarkowany ciepły

➤ średnia temperatura: na wybrzeżu w styczniu 2–9°C, w sierpniu 24–26°C; w głębi kraju w styczniu 2°C, w sierpniu ok. 22°C

Przelicznik walut

1 EUR = HRK

1 HRK = EUR

1 HRK = PLN

10 PLN = HRK

10 HRK = USD

1 USD = HRK

Przepisy drogowe

- Dopuszczalne prędkości: 50 km/godz. na terenie zabudowanym, 90 km/godz. poza terenem zabudowanym, 110 km/godz. na drogach ekspresowych, 130 km/godz. na autostradach, 80 km/godz. dla samochodów z przyczepami lub dla samochodów kempingowych.
- Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi: 0,5‰ (kierowcy zawodowi i kierowcy w wieku 16–24 lat – 0,0‰).
- Turysta obowiązkowo musi mieć dowód rejestracyjny pojazdu i ubezpieczenie OC.

Więcej zob. s. 39, 46.

Uzupełnij aktualny kurs walut obowiązujący: 1 HRK = PLN

Kup książkę

Poleć książkę

Turystyczny savoir-vivre

Normy zachowania i zwyczaje obowiązujące w Chorwacji są bardzo podobne do polskich.

- Chorwaci nie znoszą przechwałek, chcąc być mile wspomnianym, lepiej o tym pamiętać.
- Podczas rozmów należy unikać drażliwych tematów, takich jak religia, polityka i stosunkowo niedawna wojna.
- Choć Chorwaci lubią się bawić i są bardzo gościnni, nie tolerują głośnych rozmów, krzyków i śmieczenia na plaży.

Godziny otwarcia

Choć godziny otwarcia zależą od wielu czynników, poniższe orientacyjne dane mogą znacznie ułatwić życie turysty:

- punkty IT w sezonie: ☑ pn.–sb. 8.00–21.00, nd. 9.00–14.00;
- większość sklepów w lecie: ☑ pn.–sb. 8.00–21.00, nd. 8.00–14.00;
- poczta w większych miejscowościach: ☑ pn.–pt. 8.00–20.00, sb. 8.30–14.00;
- stacje benzynowe: ☑ 6.00–21.00;
- urzędy i biura: ☑ pn.–pt. 8.00–16.30.

Zagrożenia

Chorwacja jest bezpiecznym krajem, jednak należy uważać:

- w miastach: na kieszonkowców, zwłaszcza w sezonie turystycznym i w dużych skupiskach ludzkich;
- na drogach, zwłaszcza w górach i na wybrzeżu: na zakręty, spadające kamienie oraz (zbyt) szybko jeżdżących Chorwatów;
- w okolicy lasów: na pożary lasów w lecie, czasami zagrażające miejscowościom turystycznym;
- na plaży: na oparzenia słoneczne oraz przegrzanie organizmu;
- na plaży i na morskim dnie: na ostre kamienie i muszle oraz jeżowce;
- podczas spacerów: na żmije na wygrzanych słońcem kamiennych rumowiskach, w zaroślach itp.

Elektryczność

W sieci elektrycznej płynie prąd o napięciu 220 V i częstotliwości 50 Hz. Gniazdka zwykle są takie same jak w Polsce, więc nie są potrzebne przejściówki.

Przydatne zwroty

dzień dobry – *dobro jutro / dobar dan*
do widzenia – *doviđenja*
dziękuję – *hvala*
przepraszam – *oprosti(te), izvini(te)*
nazywam się... – *zovjem se...*
jestem z Polski – *ja sam iz poljske*
nie rozumiem – *ne razumijem*
proszę mówić wolniej – *govorite malo sporije*
gdzie jest...? – *gdje je...?*
ktoś jest godzina? – *koliko je sati?*
ile to kosztuje? – *koliko to košta?*
gdzie przyjmuje lekarz? – *gdje prima liječnik?*
pomocy! – *upomoći!*

wejście – *ulaz*
wyjście – *izlaz*
otwarte – *otvoreno*
zamknięte – *zatvoreno*

Liczebniki

0 – *nula*
1 – *jedan*
2 – *dva*
3 – *tri*
4 – *četiri*
5 – *pet*
6 – *šest*
7 – *sedam*
8 – *osam*
9 – *devet*
10 – *deset*
100 – *sto*
1000 – *tisuća*

Jeśli lubisz przyrodę...

...koniecznie odwiedź:

- Park Narodowy Jezior Plitwickich słynący z kaskadowo położonych jezior (s. 66)
- malowniczą jaskinię Biserujka na wyspie Krk (s. 181)
- przepiękny archipelag Kornati, najliczniejsze i największe skupisko wysp na Adriatyku (s. 250)
- Park Narodowy Krka z malowniczymi krajobrazami oraz rzadkimi roślinami i zwierzętami (s. 69)
- wyspę Mljet z jaskiniami i egzotyczną, subtropikalną roślinnością (s. 302)
- Lonjsko polje, czyli malowniczy obszar obejmujący tereny zalewowe i bagna (s. 405)
- Park Przyrody Papuk z licznymi trasami wycieczkowymi oraz basenami z ciepłą wodą ze źródeł termalnych (s. 431)

Jeśli szukasz starożytnych zabytków...

...koniecznie zobacz:

- bazylikę Eufrazjana w Poreču, jedną z najpiękniejszych wczesnobizantyjskich budowli Europy (s. 121)
- antyczne zabytki Puli, m.in. amfiteatr, łuk triumfalny Sergiusza, Bramę Herkulesa (s. 125)
- pałac cesarza Dioklecjana w Splicie (s. 327)
- katedrę św. Dujama, dawne ośmiokątne mauzoleum Dioklecjana w Splicie (s. 332)
- świątynię Jowisza w Splicie, przekształconą w chrześcijańskie baptysterium (s. 333)

Jeśli lubisz zamki i twierdze...

...koniecznie zobacz:

- Medvedgrad, wzgórze z ruinami średniowiecznego zamku (s. 111)
- wzniesiony przez Wenecjan zamek Trsat w Rijecie (s. 159)
- twierdzę-basztę Nehaj w Senju (s. 212)
- wznoszącą się nad Szybenikiem twierdzę św. Anny, świetny punkt widokowy (s. 231)
- forty i mury obronne w Dubrowniku, miście-zabytku (s. 280)
- Korčulę, jedno z najlepiej zachowanych średniowiecznych miast Chorwacji (s. 370)
- renesansową warownię w Karlovacu (s. 395)
- twierdzę z XIII w. w Sisaku (s. 407)
- gotycki zamek w Trakošćanie (s. 409)

Jeśli lubisz zabytkowe świątynie...

...koniecznie zobacz:

- gotycką katedrę Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Zagrzebiu, w której znajduje się tryptyk Albrechta Dürera (s. 101)
- bazylikę św. Pelagii z VIII w. w Novigradzie (s. 117)
- katedrę św. Jakuba w Szybeniku, jeden z najważniejszych zabytków sakralnych w całej Chorwacji (s. 227)
- romańską katedrę św. Wawrzyńca w Trogirze, jedną z najpiękniejszych świątyń w Chorwacji (s. 234)
- kościół św. Donata z początku IX w. w Zadarze (s. 257)
- wzniesioną z 7 mln cegieł katedrę świętych Piotra i Pawła w Đakovie (s. 418)

Zobacz koniecznie

1 Zagrzeb

Stolica i zarazem największe miasto Chorwacji. Do najciekawszych obiektów należą: katedra Wniebowzięcia NMP, kościół św. Marka, kościół św. Katarzyny, wieża Lotrščak i XIII-wieczna Kamienna Brama. Więcej zob. s. 95.

Kościół św. Marka

© panama7 | Depositphotos.com

Wnętrze bazyliki Eufrazjana

2 Poreč
Najciekawsze miasto Istrii. Kalejdoskop zabytków romańskich, gotyckich i barokowych. Warto tu przyjechać, by zobaczyć jedną z najpiękniejszych wczesnobizantyjskich świątyń Europy – bazylikę Eufrazjana (zabytek UNESCO). Więcej zob. s. 119.

Kup książkę

Poleć książkę

Rovinj

3 Rovinj

Cenne zabytki świeckie i sakralne, m.in. XVIII-wieczna katedra św. Eufemii, barokowy klasztor Franciszkanów oraz unikatowe, siedmioboczne baptysterium. Więcej zob. s. 134.

4 Park Narodowy Jezior Plitwickich

Niezwykle malowniczy zespół położonych kaskadowo, połączonych wodospadami i strumieniami jezior. Ze względu na unikatowe walory przyrodnicze i krajobrazowe obszar parku został w 1979 r. wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Więcej zob. s. 66, 152.

Jeziora Plitwickie

Kup książkę

Poleć książkę

Split

(wł. Spalato), 178 tys.

Split to drugie co do wielkości chorwackie miasto i równocześnie stolica Dalmacji ważny ośrodek administracyjny, gospodarczy i komunikacyjny. Największą tutejszą atrakcją są pozostałości gigantycznego pałacu rzymskiego cesarza Dioklecjana.

Ruiny murów pałacu z biegiem czasu wręcz wtopiły się w nowszą zabudowę, stając się integralną częścią starego miasta. Dawne korytarze i komnaty stały się uliczkami i placami centrum Splitu. Miasto cieszy się szczególną popularnością wśród turystów z Włoch, przybywających tu dzięki dogodnym połączeniom promowym w poprzek Adriatyku. Ze Splitu wypływają także promy kursujące do wszystkich ważniejszych wysp chorwackich.

Split to miasto, gdzie mieszkają chyba najbardziej urodziwi ludzie w całej Chorwacji. Łatwo to zaobserwować – szczególnie późnym popołudniem i wieczorem, gdy mieszkańcy miasta wychodzą na codzienny spacer po nabrzeżu. Nawet latem wyróżniają się z tłumu turystów. Zarówno mężczyźni, jak i kobiety to ludzie o czarnych włosach i oczach, bardzo wysocy i szczupli, ale dobrze zbudowani. Ich postawa pełna jest charakterystycznej godności. Mieszkańcy Splitu znani są także z elegancji (nawet tutejsze stroje ludowe są najbardziej eleganckie ze wszystkich strojów chorwackich) oraz (uwaga!!!) fatalnego prowadzenia samochodu. Widząc auto z rejestracją zaczynającą się od liter „ST”, należy mieć się na baczności.

Historia

Pierwszą osadą w okolicach dzisiejszego Splitu była ilirsko-grecka miejscowość

Aspalathos. Jej nazwa pochodzi od porastającej okolicę rośliny o wyrazistym zapachu. Osadę tę podbili Rzymianie w I w. n.e. i wtedy powstała tu prowincja Iliricum. Jej stolicą została Salona, obecnie teren wykopaliśk w granicach administracyjnych sąsiedniego Solinu (zob. s. 225).

Najsławniejszym pochodzącym stąd człowiekiem był cesarz Dioklecjan (Caius Aurelius Valerian Diocletianus, urodzony w Salonie ok. 243 r. n.e.). Został cesarzem w 284 r. dzięki poparciu wojska, a zasłynął z propagowania kultu własnej osoby i prześladowań wczesnych chrześcijan. Po swojej abdykacji Dioklecjan wybudował w latach 295–305 n.e. w pobliżu swojej rodzinnej miejscowości gigantyczny pałac, w którym spędził ostatnie lata życia (zmarł w 316 r.). Po jego śmierci budowla służyła kolejnym cesarzom. Później wspała rzymski pałac padł łupem barbarzyńskiej ludności słowiańskiej, która pojawiła się tutaj w VII w. W późniejszych stuleciach miasto znajdowało się pod panowaniem Bizancjum oraz Chorwacji.

W średniowieczu Split miał znaczną autonomię i dzięki temu mógł rozwijać się gospodarczo. Centrum miasta stanowił wówczas obecny Narodni trg, za murami pałacu mieszkało głównie duchowieństwo. W 1420 r. Wenecjanie podbili wraz z całą Dalmacją także Split. Ich polityka nie sprzyjała wzrostowi gospodarczemu, za to za ich panowania miasto zostało ufortyfikowane – w XVII w. wzniesiono mury obronne w obawie przed tureckimi atakami. Po upadku Wenecji Split, podobnie jak większa część Dalmacji, przypadł w 1797 r. Austriakom, którzy rezydowali tu (z przerwą na panowanie Napoleona na początku XIX w.) do końca I wojny światowej. Po II wojnie nastąpił rozwój przemysłu, dzięki któremu Split jest obecnie jedną z największych chorwackich metropolii.

Kup książkę

Poleć książkę

Warto zobaczyć

Stare miasto w Splicie jest wygodne do zwiedzania – większość najciekawszych miejsc znajduje się w obrębie dawnego pałacu Dioklecjana, który mieści się tuż przy wybrzeżu, blisko portu i dworców. Stąd odchodzi (wzdłuż morza) najbardziej popularna, wysadzona palmami promenada – Obala hrvatskog narodnog preporoda, którą potocznie nazywa się Rivą. Tutaj toczy się towarzyskie życie Splitu.

Pałac Dioklecjana

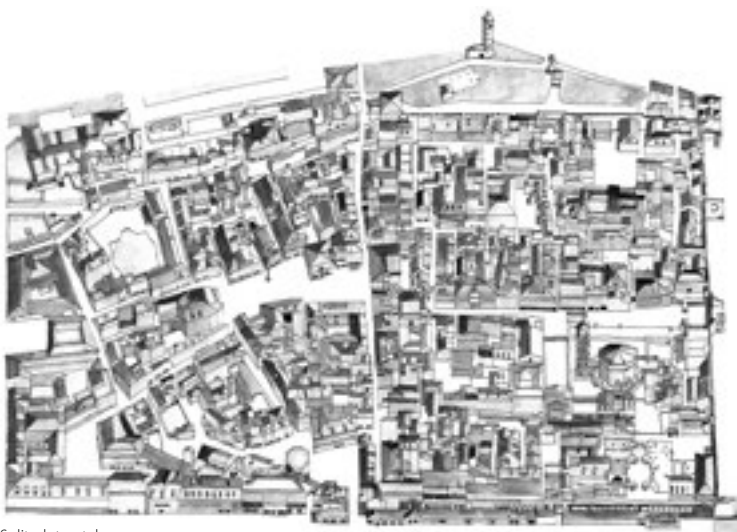
Cesarski pałac był tak ogromny (215 m długości od morza w głąb lądu i 181 m szerokości, co daje powierzchnię ok. 39 tys. m²) i od czasów jego świetności tak zdemolowany przez zamieszkujące go później barbarzyńskie plemiona, że dzisiaj właściwie go nie widać. Ci, którzy spodziewają się wielkiej budowli zwiedzanej jak muzeum, z pewnością poczują się zawiedzeni. Split daje zwiedzającym coś innego – pozwala

zapuszczać się w zakamarki dawnego pałacu i samemu odkrywać dowody świadczące o odległej przeszłości. Trzeba tylko wiedzieć, jak patrzeć i na co zwracać uwagę. Najważniejsze jest to, aby pamiętać, że dzisiejsze kamienne uliczki starego miasta były kiedyś korytarzami kolosalnego pałacu.

Zamysłem Dioklecjana było wybudowanie letniej rezydencji, w której prócz komnat mieszkalnych i reprezentatywnych znalazłyby się pomieszczenia i dziedzińce mogące pomieścić duże oddziały wojska. Pałac wzniesiono z kamienia pochodzącego z wyspy Brač, uzupełnianego przez włoskie i greckie marmury. Dla ozdoby wprowadzono z Egiptu sfinksy wyrzeźbione w z XV w. p.n.e.

Wewnątrz pałacu przebiegały dwie prostopadłe ulice, które kończyły się bramami: Złotą (od północnej strony), Srebrną (od wschodu), Żelazną (od zachodu) i Brązową (od strony morza), a ich nazwy pochodziły oczywiście od materiału, z którego były wykonane lub którym były zdobione.

rys. W. Kwiecień-Janikowski

Split z lotu ptaka

Kup książkę

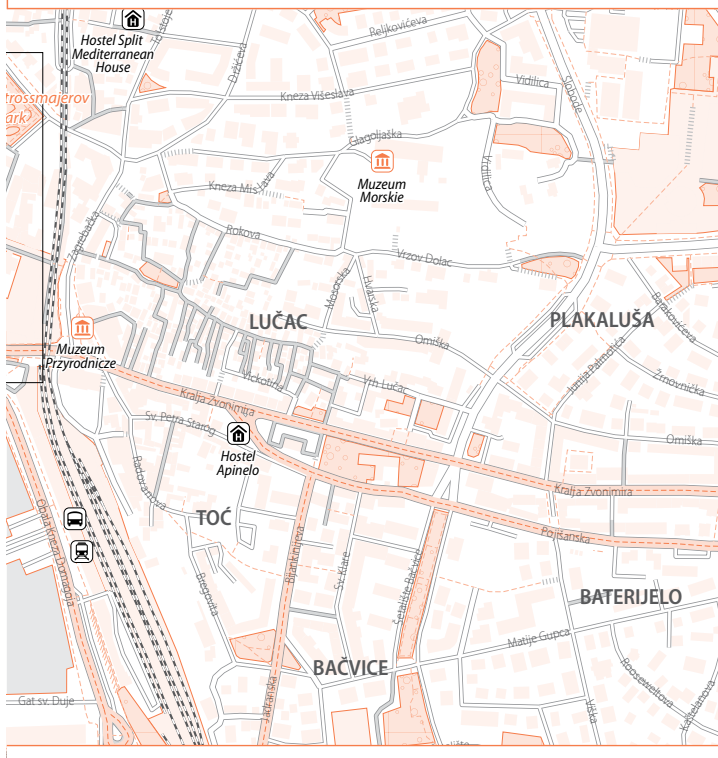
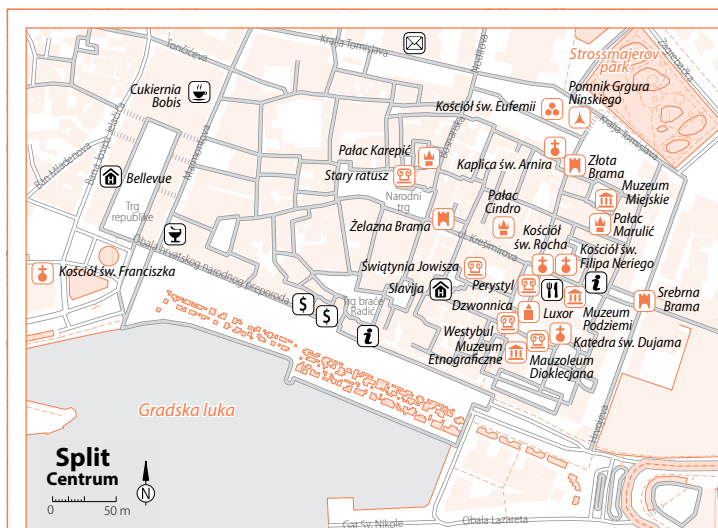
Poleć książkę

Muzeum Chorwackich Zabytków Architektonicznych, Galeria Metrović

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Przy skrzyżowaniu głównych ulic znajdował się wielki dziedziniec, zwany **perystylem** – była to część budowli przeznaczona do publicznych wystąpień. Tutaj cesarz pokazywał się, stając na specjalnym balkonie wychodzącym z jego prywatnych apartamentów, które zajmowały południową część pałacu. Z kolei w północnej części znajdowały się pomieszczenia dla służby i wojska. Całość otaczały mury obronne dochodzące do 26 m wysokości. Woda do pałacu dostarczana była z Salony za pomocą dziewięciokilometrowego akweduktu, którego fragmenty nadal można zobaczyć.

Po upadku cesarstwa rzymskiego w pałacu zamieszkał najpierw obywatela Salony, którzy schronili się tutaj, uciekając przed najazdem Awarów i Słowian. Później zapalniali w pałacu barbarzyńscy Słowianie, z czasem niszcząc m.in. jego znakomite udogodnienia techniczne. Przykładem może być choćby fakt, że w średniowiecznym Splicie nie było kanalizacji, mimo że za czasów rzymskich działała ona znakomicie. Obecnie w obrębie pałacowych murów stoi 220 budynków (!), zamieszkałych przez ok. 3 tys. ludzi, ponadto znajdują się tu liczne punkty usługowe, sklepy, kawiarnie, restauracje, muzea itp.

Złota Brama

Porta Aurea, wiodąca do pałacu od północy, była bramą główną, gdyż tutaj zaczynała się droga prowadząca do Salony. W czasach świetności miała liczne zdobienia, których pozostałości widoczne są do dziś dnia.

Muzeum Miejskie

Idąc od Złotej Bramy ulicą Dioklecjanową w głąb miasta na południe i po chwili skręcając w lewo, dochodzi się do ulicy Papalićevej 1. Tu znajduje się Muzeum Miejskie (Gradski muzej); ☎ +385 21 360171, 🌐 www.mgst.net, 🕒 IV–X codz. 9.00–21.00, XI–III

pn.–sb. 9.00–17.00, nd. 9.00–14.00, wstęp 20 HRK, bilet ulgowy 10 HRK). Koniecznie trzeba je odwiedzić, aby lepiej zrozumieć to miasto. Na wystawach udokumentowane są poszczególne etapy dziejów Splitu – od czasów Dioklecjana przez okresy: bizantyjski, wenecki, napoleoński i austro-węgierski, aż do czasów współczesnych. Interesująca jest sama siedziba muzeum – stanowi ją XV-wieczny **pałac Papaliciów** – wspinały przykład architektury późnogotyckiej, z loggią i wewnętrznym dziedzińcem. Wzniósł go Juraj Dalmatinac na życzenie jednego z ważnych dworzan zamieszkujących pałac. Warto zwrócić uwagę na bogato zdobione wejście.

Perystyl

Pałacowy dziedziniec – perystyl – rozciąga się w centralnej części budowli i stanowi najlepiej jej zachowany fragment. Ma kształt prostokąta o wymiarach 35 x 13 m. Łatwo go zauważyć, gdyż położony jest nieco niżej niż otaczające go ulice. Wzdłuż dłuższego boku dziedzińca ciągnie się rząd sześciu granitowych kolumn korynckich połączonych łukami i zdobionych kamiennym fryzem. Wokół stoją późniejsze domy gotyckie i barokowe.

Obecnie perystyl jest miejscem, w którym wieczorami w sezonie odbywają się koncerty. Z tego powodu mieszkańcy budynków położonych tuż przy tym placu otrzymują od miasta rekompensatę pieniężną za narażenie ich na systematyczny i uciążliwy hałas.

Westybul

W południowej części perystylu znajdowało się wejście do cesarskich apartamentów, do których prowadził cylindryczny przedsionek – westybul – z kopułą, która dzisiaj jest niekompletna, a którą niegdyś zdobiły mozaiki. Powagi dodawały mu cztery

Kup książkę

Poleć książkę

granitowe kolumny wspierające tympanon. Między nimi zmieściły się dwie **kaplice: Gospa od Pojasa** (1544) i **Gospa od Začeca** (1650). Westybul posiada świetną akustykę, dziś odbywają się tutaj **koncerty kameralne**.

Apartamenty Dioklecjana

Cesarские apartamenty zostały dawno temu splądrowane. Górne komnaty Dioklecjana są prawie niewidoczne – zachował się tylko balkon nad perystylem, gdzie pokazywał się cesarz, gdy oddawano mu boską cześć (dzisiaj można tu stanąć osobiście, a w sezonie codziennie o 12.00 pojawia się na nim „cesarz” w asyście legionistów, by powitać tłumy turystów przybyłych do miasta).

Obecnie do apartamentów przylega nowa siedziba **Muzeum Etnograficnog** (Etnografski muzej; ul. Iza vestibula 4, ☎ +385 21 344164, 🌐 www.etnografski-muzej-split.hr, 🕒 VI–IX pn.–sb. 9.30–20.00, nd. 9.30–13.00, X–V pn.–pt. 9.00–16.00, sb. 9.00–13.00, wstęp 15 HRK, bilet ulgowy 10 HRK).

Można tu zobaczyć typową dla takiego obiektu ekspozycję, w której wyróżnia się zbiór instrumentów muzycznych.

Dolne komnaty

Z perystylu strome schody wiodą do dawnych dolnych komnat – przez stulecia warstwy bruku tak narosły, że obecnie dawny parter pałacu znajduje się poniżej poziomu gruntu. Komnaty tworzą malowniczy ciąg piwnic z kamiennymi łukami; działając w nich liczne sklepiki oferujące najrozmaitsze pamiątki.

Ulokowane jest tutaj także **Muzeum Podziemi** (Podrumi Dioklecijanove Palače; 🕒 X pn.–sb. 8.30–20.00, nd. 9.00–17.00, XI–III pn.–sb. 9.00–16.00, nd. 9.00–14.00, IV 9.00–19.00, V 8.30–20.00, VI–IX 8.30–21.00, wstęp 40 HRK, bilet ulgowy 20 HRK). Możemy tam obejrzeć efekty wykopalisk, znalezione w trakcie nich przedmioty oraz makiety rekonstrukcji Splitu w różnych okresach czasu.

W piwnicach przez wieki gromadziły się nieczystości miejskie. Oczyszczanie zaczęto

Figa i gorące źródła

Wieczorem, kiedy wszyscy turyści i miejscowi wracają z plaży do miasta, zapełnia się deptak Riva (właściwa nazwa to Obala hrvatskog narodnog preporoda). Deptak tworzy zamknięty krąg, którym można przyjemnie spacerować: Obala, przejście przez Brzową Bramę, perystyl, ulica Krešimirova i ulica Marmontova. Przy tej ulicy znajduje się opera i teatr, trochę poniżej McDonald's i Dom Towarowy V – ulubione miejsce spotkań mieszkańców Splitu.

Przy zbiegu ulicy Krešimirovej z Marmontovą znajduje się oryginalnie wyglądająca **fontanna** – ze ściany obok zegara wystaje mosiężna zwinięta pięść. Z palca wytryskuje woda, wpadając do lejka, którym znajduje się przy ulicy. Dzięki temu, gdy fontanna jest czynna, spacerowicze przechodzą pod strumieniem wody. Na tę fontannę miejscowi mówią: *dišpet*, co w dialekcie dalmatyńskim znaczy 'na przekór, robić na złość'. Fontanna-figa skierowana jest w stronę Zagrzebia, co, jak komentują mieszkańcy Splitu, jest symbolicznym wyrazem animozji między tymi dwoma chorwackimi metropoliami.

Idąc ulicą Marmontovą w dół, docieramy do Obali, mijając po lewej stronie targ rybny. Na rogu Obali i Marmontovej zawsze rozchodzą się silny zapach siarki lub zgnilizny. Nie jest to jednak zapach od morza, ale od łaźni z siarkowymi wodami, która się znajduje się właśnie w tym miejscu. Przypuszcza się, że schorowany cesarz Dioklecjan wybudował sobie letnią rezydencję na miejscu dzisiejszego Splitu nie tylko ze względu na sentyment i rodzaj patriotyzmu lokalnego, ale przede wszystkim z uwagi na bliskość **lecniczych źródeł siarkowych**.

dopiero w 1956 r. Można więc sobie wyobrazić stan tych pomieszczeń kilka lat po wojnie... Wystarczy powiedzieć, że gniciem dotknięte były mury aż po sklepienie. Na ścianach widoczne są nadżerki odpowiadające poziomowi szlamu.

Katedra św. Dujama

Święty Dujam był jednym z pierwszych chrześcijańskich męczenników. Zginął za czasów Dioklecjana, a dzisiaj jest patronem Splitu. Wejście do katedry św. Dujama (☉ pn.–sb. 8.00–19.00, nd. 12.30–18.30, najlepiej kupić bilet łączony w cenie 45 HRK, obejmujący katedrę, wieżę, skarbiec, kryptę i pobliskie baptysterium, ewentualnie tylko do katedry, krypty i baptysterium za 25 HRK – w przeciwnym wypadku za wstęp do każdego z obiektów będziemy osobno płacić 10–20 HRK) znajduje się od wschodniej strony perystylu.

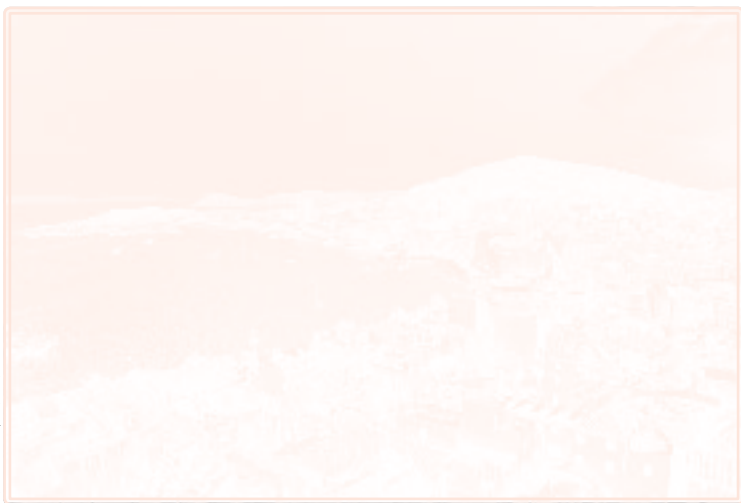
Katedra jest najbardziej charakterystycznym zabytkiem starego miasta, ma kształt niskiej i przysadzistej rotundy z wysoką i smukłą dzwonnica dominującą w panoramie miasta. Szczególnie ładnie prezentuje się od strony morza. Początkowo było to ośmiokątne **mauzoleum Dioklecjana**, otoczone sienią z 24 kolumnami, które podtrzymywały dach. Wejście znajdowało się w miejscu obecnej dzwonnicy, a pilnowały go cztery egipskie sfinksy i lwy. Jeszcze kilka lat temu oryginalny sfinks, którego powstanie datowano na drugie tysiąclecie przed naszą erą, siedział przed katedrą narażony na deszcz, skwar i dotyki ciekawskich turystów. Dopiero niedawno poddano go konserwacji, a na jego miejscu umieszczono wierną kopię. Do mauzoleum prowadziło 16 stopni. Wewnątrz zachowały się dwa rzędy korynckich kolumn oraz fryz z medalionami przedstawiającymi Dioklecjana, jego żonę Priscę, córkę Walerię, Hermesa Psihopomposa (przewodnika dusz) oraz sceny myśliwskie.

Katedra w Splicie jest najstarszą katedrą na świecie, biorąc pod uwagę wiek budynku, w którym się mieści – pochodzi z początku IV w. Paradoxem jest fakt, że mauzoleum cesarza, który wślawił się jako jeden z największych prześladowców wczesnych chrześcijan, stało się katolicką katedrą pod wezwaniem świętego, który zginął za przyczyną samego Dioklecjana.

Przekształcenia mauzoleum w kościół dokonał pod koniec VIII w. pierwszy arcybiskup Splitu. Od tego czasu świątynia podlegała licznym przeobrażeniom. Bardzo starym zabytkiem są romańskie sceny z życia Chrystusa wyrzeźbione przez Andriję Buvina w 1214 r. w orzechowym drewnie dwuskrzydłowych drzwi. Scenki rodzajowe przedstawione są na 28 polach, a same drzwi mają wymiary 3,5 × 5 m. Arcydzieło sztuki romańskiej stanowią również XIII-wieczne ławy umieszczone za głównym ołtarzem i będące najstarszym tego typu obiektem w Dalmacji. Romańska jest też marmurowa kazalnica (XIII w.). W wyposażeniu wyróżnia się ponadto gotycki ołtarz znajdujący się z prawej strony i wyrzeźbiony w 1427 r. przez Bonina z Mediolanu. Nad nim znajdują się XV-wieczne naściennomalowidła Dujama Vuškovicia. Z lewej strony znajduje się ołtarz św. Anastazego (sv. Staš), wyrzeźbiony w 1448 r. przez Juraja Dalmatinaca, z wyróżniającą się partią *Biczowanie Chrystusa*. To płótno jest swego rodzaju ciekawostką, ponieważ scena ta rzadko jest w sztuce chrześcijańskiej przedstawiana właśnie w ten sposób. Zwykle biczowany Chrystus ukazywany bywa jako potulnie znoszący katorgę męczennik, tutaj natomiast zwraca uwagę fakt, że wyrzywa się oprawcom, co sugeruje mękę człowieka, nie Boga. Ołtarz główny pochodzi z XIII w., a sklepienie nad nim pokrył malowidłami Matej Pončun. W kościele jest też młodszy barokowy ołtarz, wyrzeźbiony

Kup książkę

Poleć książkę

w 1767 r. przez Giovana Marię Morlaitera. Spośród malowideł wyróżniają się dzieła Jacopo Palmy Młodsze.

Nieopodal ołtarza znajduje się wejście do katedralnego **skarbcza** kryjącego liturgiczne rekwizyty z różnych okresów. Warte uwagi są wyroby ze złota i stare rękopisy (nawet z VIII w.), niektóre w glagolicy. Obok znajduje się **krypta**.

Wysoka, biała, romańsko-gotycka **dzwonnica** o koronkowej konstrukcji wznoszona była przez trzy stulecia (XIII–XVI w.). Liczy 61 m wysokości. Na przełomie XIX i XX w. groziło jej zawalenie, toteż w 1908 r. dzwonnice rozebrano i zbudowano ponownie. Wchodząc na górę (📍 pn.–sb. 8.00–20.00, nd. 12.00–20.00, wstęp 15 HRK), należy uważać na znajdujące się tuż przy schodach dzwony. Ich dźwięk może nieźle przestraszyć. Ze szczytu dzwonnicy rozciąga się cudowny widok na starówkę, wzgórze Marijan, przystań, płynące promy i błyszczące od słońca morze.

Na południe od katedry znajdują się, dzisiaj już prawie niewidoczne, **pozostałości rzymskich łaźni** i sal jadalnych.

Baptysterium

Kilkadziesiąt metrów na zachód od perystyli, przy ulicy Sv. Ivana Krstitelja, mieści się dawna **świątynia Jowisza**, przekształcona w 1493 r. w chrześcijańskie baptysterium. To kolejny przykład tego, jak historia zadzwoniła sobie ze zwalczających chrześcijaństwo starożytnych Rzymian.

Dawniej wchodziło się do świątyni przez portyk wsparty na kolumnach, ale nie zachował się on do dzisiaj, jedyna istniejąca kolumna pochodzi z V–VI w. Z antycznego wyposażenia przetrwał też stary egipski sfinks bez głowy. Renesansowy sarkofag pochodzi z 1533 r. Znajdują się tu także płyty nagrobne, schody, kasetonowe sklepienie, sarkofagi arcybiskupa Jana z Rawenny z końca VIII w. oraz arcybiskupa Laurentego z XI w., płyta z rzeźbą św. Dujama z 1427 r., rzeźba Jana Chrzciela dłuta Ivana Meštrovia oraz XI-wieczna chrzcielnica z rzeźbionymi płytami. Na jednej z płyt można dojrzeć choro-wackiego króla na tronie (prawdopodobnie Zvonimira), trzymającego w ręce jabłko jako znak władzy, a obok niego poddanego. Wzdłuż trzech ścian przebiega dekoracyjny

fryz. Pod świątynią znajduje się krypta, która pełniła dawniej funkcję kościoła.

Ulica Krešimirova

Z północnej strony perystylu przebiega ze wschodu na zachód główna ulica w pałacu, łącząca bramy Srebrną i Żelazną. W części zachodniej przybiera nazwę Krešimirova, a we wschodniej – Poljana kraljice Jelene. Ulica w kierunku wschodnim prowadzi do **Srebrnej Bramy** (Porta Argentea). Po drodze mija się **kościół św. Rocha** (1516) i **św. Filipa Neriego** (1753). Idąc na zachód, dojdziemy do **Żelaznej Bramy** (Porta Ferrea), przy której stoi XVII-wieczny **pałac Cindro**, wspinały przykład architektury barokowej. Żelazna Brama jest słabo widoczna, gdyż została świetnie wkomponowana w późniejszą architekturę. Trzeba być bardzo uważnym, aby nie przegapić momentu, kiedy przekracza się zachodnią bramę pałacową.

Narodni trg

Tuż za Żelazną Bramą znajduje się średnio-wieczne centrum gospodarcze Splitu – Narodni trg. Patrząc na bramę od strony placu, można nad nią dostrzec interesujący XV-wieczny **zegar słoneczny**, który na tarczy ma pełne 24 godziny. Najciekawszym budynkiem przy placu jest dawny **ratusz**, wzniesiony w 1443 r. w stylu gotyckim. Na jego parterze znajduje się **loggia**. Piętro zostało zniszczone w 1820 r., po czym odbudowano je w stylu neogotyckim. Dziś działa tu **galeria** organizująca wystawy czasowe, oddział Muzeum Etnograficznego. Przy placu, obok ratusza, wznoszą się też: **pałac Karepić** z XVI w. oraz XV-wieczny gotycki **pałac Cambij** (przy północno-wschodnim narożniku).

Za Żółtą Bramą...

...czyli już poza obrębem pałacu Dioklecjana, stoi potężna **rzeźba Grgura Ninskiego**.

Trochę mniejsza replika tego pomnika zdobi Nin (na północ od Zadaru). Grgur Niński był biskupem Ninu w X w. i reprezentował tzw. kościół słowiański, propagujący liturgię w języku chorwackim. Posąg Grgura jest jedną z wizytówek miasta, stworzoną przez Ivana Meštrovića. Każdy, kto przyjrzy mu się bliżej, dostrzeże wypolerowany wielki paluch u lewej nogi. To dlatego, że podobno dotknięcie go przynosi szczęście i gwarantuje powrót do Splitu.

W pobliżu znajdują się **ruiny kościoła św. Eufemii** z XI w. oraz **kaplica św. Arni-ra** z 1445 r., wzniesiona przez samego Juraja Dalmatinca, który ozdobił również ołtarz i sarkofag wewnątrz.

Muzeum Archeologiczne

Dotrzemy tutaj z centrum po ok. 15 min marszu na północny zachód. Muzeum Archeologiczne (Arheološki muzej; ul. Zrinjsko-Frankopanska 25, ☎ +385 21 329340, @ www.mdc.hr/split-arheoloski/hr/index.html, ☼ VI–IX pn.–sb. 9.00–14.00 i 16.00–20.00, X–V pn.–pt. j.w., sb. 9.00–14.00, wstęp 30 HRK, bilet ulgowy 15 HRK; bilet uprawnia także do wstępu na teren wykopalisk w antycznej Salonie). Ekspozycja dotyczy głównie znalezisk z czasów rzymskich i wczesnochrześcijańskich. Sporo z nich pochodzi z niedawnej Salony. Wiele eksponatów zachowało się do dzisiaj w dobrym stanie: monety, ceramika i wyroby złotnicze. Ciekawostką są starożytne pędzelki do makijażu.

Muzeum Chorwackich Zabytków Archeologicznych

Głównym tematem ekspozycji w Muzeum Chorwackich Zabytków Archeologicznych (Muzej hrvatskih arheoloških spomenika; Šetalište I. Mestrovića 18, ☎ +385 21 323901, @ www.mhas-split.hr, ☼ pn.–pt. 9.00–16.00, sb. 9.00–13.00, wstęp bezpłatny) są czasy rządów średniowiecznych władców

Kup książkę

Poleć książkę

Autorzy przewodnika: Zuzanna Brusić, Salomea Pamuła

Współpraca: Elżbieta Lizak (*Zaplanuj podróż*)

Aktualizacja: Marcin Michalski

Redaktor prowadzący: Aurelia Hołubowska

Redakcja: Agnieszka Szumc

Korekta: Małgorzata Przybyłowicz-Nowak

Zdjęcia na okładce: Widok na Rażanec; © xbrchx | Shutterstock.com

Projekt okładki: Jan Paluch

Opracowanie kartograficzne: DAKA – Studio Graficzne

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Fotoedycja: Dawid Kwoka

Skład: DAKA – Studio Graficzne

Projekt okładki: hotmedia Jan Paluch

Koncepcja graficzna serii: Dawid Kwoka, Wydawnictwo Bezdroża

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli. Autorki oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorki oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

Księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bechoc>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie VIII

ISBN: 978-83-283-2048-2

Copyright © Helion, 2016

Kup książkę

Poleć książkę

Lubisz podróżować samodzielnie? Chciałbyś poznać historię, kulturę i przyrodnicze atrakcje odwiedzanych krajów, regionów i miast? Seria **Bezdroża Classic** powstała z myślą o Tobie! Ten przewodnik pomoże Ci zaplanować wyjazd, stanie się Twoim wiernym towarzyszem podróży i zapewni pasjonującą lekturę także po powrocie!

W przewodniku:

- niezbędne informacje praktyczne i krajoznawcze
- szczegółowe opisy regionów, miejscowości, zabytków i obiektów przyrodniczych
- kalendarium wydarzeń kulturalnych
- liczne ciekawostki
- przydatny słowniczek

38 planów i map

101 ramek z ciekawostkami

8 propozycji tras samochodowych

zobacz koniecznie

niezbędnik turysty

przejrzysty układ

mapy z oznaczeniem
atrakcji

polonika

Nr katalogowy: 37210

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

➤ <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
➤ <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
➤ <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-2048-2

9 788328 320482 >

Cena 39,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>